

Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja

V. Kötet

VÉGREHAJTÁSI TERV 2021 - 2027

Készítette a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.

Dombi Gábor, szociológus
Dorner Lajos, közlekedési szakértő
Egerszegi Zita, környezetmérnök, közgazdász szakmérnök
Fekete Károly, területfejlesztő geográfus
Fekete-Páris Judit, közgazdász
Kuborczik Barbara, környezetmérnök
Kulics Beatrix, kutatási asszisztens
dr. Molnár Gábor, vízepítő mérnök
Oláh Miklós, szociológus

2022. december

- EGYEZTETÉSI VÁLTOZAT -

Cím	A Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja 2021-2027 Végrehajtási Terv
Verzió	1.0
Érintett földrajzi terület	Balaton Kiemelt Térség
Felelős szervezet	Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.
Felelős kapcsolattartó	dr. Molnár Gábor ügyvezető igazgató
Felelős szervezet címe	8600 Siófok, Batthyány u. 1. bftkht@balatonregion.hu

PREAMBULUM

TERÜLETFEJLESZTÉSI TERVEZÉS A JÖVŐ BALATONJÁÉRT

A Balaton Kiemelt Térség hosszútávú természeti és társadalmi fenntarthatósága nemzeti érdek, ezáltal a térséget érintő fejlesztési beavatkozások csak a legnagyobb körültekintéssel, a jövő nemzedékek iránt viselt lelkiismereti felelősséggel tervezhetők és hajthatók végre. Tekintettel arra, hogy a Balaton ökológiai rendszere és az ahhoz kapcsolódó társadalmi működés egy érzékeny és sérülékeny térbeli egységet alkot, a XXI. század globális kihívásaira adandó regionális és lokális válaszok partnerségi alapokon történő megfogalmazása és végrehajtása nem csupán versenyképességi, hanem történelmi kérdés is.

A balatoni területfejlesztés alapvető feladata feltárni és rendszerezni a balatoni tér belső és külső erőforrásait, a fenntarthatóság sarokköveit valamint az érdektagolt balatoni társadalom és gazdaság szükségleteit és céljait. A területi alapú fejlesztési szemlélet valós haszna abban ragadható meg, hogy képes a társadalmi tér és a természeti tér dimenzióit szintetizálni, ezzel a fejlesztéspolitika eszkörendszere számára befogadhatóvá és kezelhetővé tenni a kiemelt térség egyedi adottságait, lehetőségeit és kockázatait egyaránt. Jelen területfejlesztési program a térség mélyreható ismerete alapján törekszik arra, hogy azonosítsa a kihívásokat és az azokra adandó fejlesztéspolitikai válaszokat, melyeket a Balaton, mint természeti-táji egység és társadalmi-gazdasági tér hosszútávú megőrzése érdekében a gyakorlatban is alkalmazni szükséges.

A 2021-2027-es időszakra készülő Balaton programmal az a célunk, hogy lefektessük a társadalmi érdekszövetségen nyugvó térségfejlesztés, végső soron pedig egy konszenzusos társadalmi egyezségekre épülő balatoni élet alapjait. Mindez a helyi társadalom hosszútávú boldogulását, az ember és környezete érzékeny egyensúlyának megteremtését és nemzeti kincsünk, a Balaton jövő nemzedékek számára történő megőrzését szolgálja.

Tartalomjegyzék

Bevezetés – a Végrehajtási Terv funkciója és célja	5
Az Végrehajtási Terv és a kiemelt térségi fejlesztési program célrendszerének viszonya	10
A kiemelt térségi célok kapcsolódása a vármegyei tervekkel	14
Kiemelt térségi fejlesztések 2021 - 2027	19
Projektkiválasztás a kiemelt térségben	31
A végrehajtás kiemelt térségi intézményi háttere	33
Partneri hálózat	37
Monitoring és értékelési terv	38
Kommunikációs terv	48
Melléklet - a tervezett projektek összesített költségvetése	49

Bevezetés – a Végrehajtási Terv funkciója és célja

Előzmények

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. számú törvény (15.§ (2) bek. b) pontja) alapján a Balaton Fejlesztési Tanács 2014. évben elkészítette és a Kormánynak elfogadásra benyújtotta a kiemelt térség területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját.

A Kormány 1821/2015. (XI. 12.) számú, valamint az azt felváltó 1861/2016. (XII. 27.) számú Kormányhatározatában a koncepciót és a stratégiát elfogadta. A határozat 13. pontja szerint a Kormány *„felkéri a Balaton Fejlesztési Tanácsot, hogy a Balaton Területfejlesztési Koncepció és Balaton Területfejlesztési Stratégiai Program*

- a) megvalósulásának folyamatát kísérje nyomon,*
- b) megvalósításáról a nemzetgazdasági miniszter útján háromévente adjon tájékoztatást a Kormánynak, és*
- c) felülvizsgálatát kezdeményezze, ha az szükséges.”*

Tekintettel arra, hogy a Kormány a fejlesztési dokumentumokat először 2015. évben fogadta el, a Tanács 2018. évi munkatervébe felvette a dokumentumok végrehajtásának időszakos értékelését. Tette mindezt arra való tekintettel, hogy a Pénzügyminisztérium Gazdaságtervezésért és Versenyképességért felelős Helyettes Államtitkárságán a Területfejlesztési Tervezési Főosztály koordinációjában 2018 folyamán zajlott az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) megvalósulásának vizsgálata, valamint a dokumentum felülvizsgálatának előkészítése.

Mivel a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztési irányait az OFTK nagymértékben befolyásolhatja, így a Tanács és munkaszervezete célszerűnek tartotta a kiemelt térség érvényben lévő fejlesztési dokumentumai felülvizsgálatának megkezdését az országos koncepcióval párhuzamosan. A módosított OFTK elfogadása a 2021-2027 közötti időszak tervezéséhez kapcsolódóan vált esedékessé, így a térségi fejlesztési dokumentumok átdolgozott változatának elfogadása is indokoltá vált az induló új programozási időszakot megelőzően. Mindazonáltal a módosított OFTK Országgyűlés által elfogadása nem történt meg.

Az időtávjából adódóan felülvizsgálati és módosítási folyamaton áteső koncepció elfogadásán túl, a térség középtávú (2021-2027) fejlesztési dokumentumai (Stratégiai és Operatív Program) kapcsán új programdokumentumok elfogadására volt szükség. A térségi tervezési munka jelentőségét erősítette, hogy 2020-2021 során a Tanács által elfogadott kiemelt térségi fejlesztési dokumentumokat a 2021 – 2027 közötti uniós programozási időszak Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben releváns keretprogramjainak terveztük. Ugyanakkor a Tanács által

elfogadott kiemelt térségi Operatív Program nem ad elegendő muníciót egy fejlesztési program decentralizált elemeket tartalmazó végrehajtásához. Ezért, ahogy a vármegyék esetében is történik az Integrált Területi Programok vonatkozásában, szükséges egy, az Operatív Programnál mélyebb, a programvégrehajtás konkrét elemeit rögzítő dokumentum a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben is. Azonban mivel a vármegyei Integrált Területi Program a TOP és a TOP Plusz dedikált forrásaira tervezett, a Balaton esetében pedig nincs tudomásunk dedikált forráskeretről, így **a kiemelt térségi terv nem az Integrált Területi Program elnevezést kapta, hanem Végrehajtási Tervként hivatkozunk rá.** Mindazonáltal annak érdekében, hogy a Végrehajtási Terv illeszkedjen mind az uniós társfinanszírozású területfejlesztési programok végrehajtási módszereibe, mind pedig a hazai támogatásokból megvalósuló fejlesztésekhez is alapot teremtsen, megtartottuk a vármegyei Integrált Területi Programok egyes elemeit (pl. külső kapcsolatrendszer, kiválasztási kritériumok). Emellett **a Végrehajtási Terv koherenciáját biztosítottuk a megyei tervekkel, valamint a kiemelt térségi fejlesztési program egészével is,** ugyanis tartalma a Tanács által elfogadott Konceptió, Stratégia és Operatív Programba foglaltakra, az ott rögzített jövőképre, célrendszerre és projektjavaslatokra vezethető vissza.

A kiemelt térségi fejlesztési program felülvizsgálati, tervezési és társadalmi egyeztetési folyamata

A fejlesztési dokumentumok megvalósulási folyamatának nyomon követésére, valamint a felülvizsgálattal kapcsolatos feladatok megkezdésére a Tanács 2018 februári ülésén, a 4/2018. (02.16.) határozatban adott felhatalmazást a munkaszervezet számára.

Az elvégzett felülvizsgálati munkáról a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft. a 2018. december 4-én, Siófokon tartott ülésen tájékoztatta a Balaton Fejlesztési Tanácsot. A **34/2018. BFT határozatban** a Tanács utasítást adott a munkaszervezet számára, hogy végezze el a „Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptiója 2014-2020; Helyzetelemzés” című dokumentum frissítését, a legfrissebb adatokkal történő aktualizálását 2019 – 2020-ban. Emellett a **határozat részét képezte a „Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja; Konceptió 2014 – 2030” módosításának kezdeményezése, valamint az ebből levezethető fejlesztési stratégia és operatív program kidolgozásának megalapozása.**

2019 során lezajlott a konceptió felülvizsgálatához kapcsolódó munka. Ezt követően a **Balaton Kiemelt Térség Hosszútávú Fejlesztési Konceptiójának társadalmi egyeztetésre szánt változatát 2020. február 21.-i ülésén a Tanács megtárgyalta, az 5/2020. (II.21) BFT határozattal elfogadta, és társadalmi egyeztetésre bocsátotta a 218/2009. Kormányrendeletbe foglalt szabályok szerint.** A dokumentum társadalmi egyeztetése 2020. március 19. – április 24. között zajlott. **A konceptió társadalmi egyeztetésen átesett változatát a Balaton Fejlesztési Tanács 2020. május 15-i ülésén megtárgyalta, és a 22/2020. (05.15) számú határozatával elfogadta.** Ezzel egyidőben a Tanács a határozatban utasítást

adott a Balaton Kiemelt Térség Stratégiai Programja társadalmi egyeztetésre szánt változatának előkészítésére.

A kiemelt térségi **Stratégiai Program egyeztetési változata a 2020. december 4-én tartott Tanácsülésen került elfogadásra a 42/2020 (12.04.) BFT határozattal.** A dokumentum társadalmi vitája 2020. december 7. – 2021. január 25. között zajlott. Ezt követően négy tematikus tervezési fórumon került megvitatásra a program. **A társadalmi és szakmai egyeztetés lefolytatását követően a Balaton Fejlesztési Tanács a 9/2021 (02.19.) határozatával elfogadta a kiemelt térségi Stratégiai Program végleges változatát.** Ezzel egyidőben, ugyanezen határozatával a Tanács elfogadta és társadalmi egyeztetésre bocsátotta a **Balaton Kiemelt Térség Operatív Programja (2021-2027). c. dokumentumot, melyet a társadalmi egyeztetést követő végső változatban a Tanács a 39/2021 (09.17.) határozatában fogadta el.** Ezt követően a Tanács megküldte a terveket a **Pénzügyminisztérium számára** azzal a szándékkal, hogy a miniszter egyetértése esetén terjessze a dokumentumot a **Kormány elé jóváhagyásra.**

Jelen Végrehajtási Terv a Kormány által elfogadásra kerülő kiemelt térségi tervek megvalósításának körülményeit, feladat- projektterveit illetve eszközrendszerének kereteit rögzíti. Tekintettel arra, hogy egy hétéves időtávú kiemelt térségi fejlesztési program végrehajtása a régióban sokszereplős feladat (pl. a nagyobb volumenű infrastruktúra-fejlesztési projektek megvalósítását egyeztetni kell az ágazatokkal és az érintett régiókkal, míg például a gazdaságfejlesztési és turisztikai projektek részletes kialakítását meg kell vitatni a helyi szereplőkkel, így a program tervezése és megvalósítása során a partnerség elvén túl a szubszidiaritásnak is érvényesülnie kell. **A partnerség érvényesítése érdekében jelen Végrehajtási Terv egyeztetési változatát szakmai, társadalmi egyeztetésre bocsátjuk.**

A Végrehajtási Terv szerepe

A magyar fejlesztéspolitika rendszerváltozást követő elmúlt három évtizedéből legalább 20 éven át a Balaton Kiemelt Térsége nem tartozott a területpolitikai célú forráskihelyezés kiemelt kedvezményezettjei közé. A piacgazdasági átmenet időszakában, majd az uniós csatlakozást követő első években nem történt meg a Balaton térségének átfogó konszolidációja. A 1861/2016. Kormányhatározat kétségtelenül irányváltást hozott, a térségbe soha nem látott mértékű közösségi fejlesztési források érkeztek, melyek javarészt a térségi infrastruktúra fejlesztését célozták. E források valós hosszútávú társadalmi-gazdasági eredményessége, haszna csak a Balaton Kiemelt Térség környezeti és társadalmi fenntarthatóságának biztosításával lehetséges.

A Balaton Kiemelt Térség területfejlesztési stratégiai dokumentumai, valamint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió iránymutatása szerint a Balaton Kiemelt Térségben végrehajtandó, térségi koordinációt igénylő fejlesztéseket, programokat a Balaton Fejlesztési Tanács aktív szerepvállalásával kell megvalósítani. Emellett az 1996. évi XXI. törvény 17.§ (7)

bek. c) pontja kimondja, hogy a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok irányítják a térség területfejlesztési programjának végrehajtását.

A térségi koordináció erősítése és a harmonikus regionális fejlődés érdekében az alábbi területpolitikai eszközök és peremfeltételek biztosítása indokolt:

1. Az **Integrált Területi Beruházási (ITI) eszköz**, vagy hasonló logikán alapuló nemzeti program lehetőségei szerinti alkalmazása, annak érdekében, hogy a több alaphoz, programhelyről (OP-prioritás-intézkedés) finanszírozott programelemek, kiszámíthatóan, előre tervezhetően és a balatoni specifikumoknak helyet adva legyenek elérhetőek, **ezzel is biztosítva a programmegvalósítás integritását, a projektek közötti szinergikus kapcsolat fenntartását.**
2. A **Balaton Fejlesztési Tanács koordinációs szerepének megerősítése;**
 - az OP-k Balaton térségét érintő pályázatait, projektjei esetében a véleményezési, nyomon követési, monitoring tevékenységeinek biztosítása;
 - a térségi pályázatok, programok végrehajtása kapcsán közreműködői, lebonyolítói szerepkör kialakítása;

Jelen Végrehajtási Terv e két eszköz és peremfeltétel teljesülésének kíván keretet adni, egyfajta **pilotként funkcionálva** a jelenkori magyar területfejlesztési politikában.

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet funkcionalitásából és területi fragmentáltságából fakadóan speciális fejlesztési szükségletekkel bír. Az egyedi területi beavatkozások igénye, figyelembe véve a jelenlegi diverzifikált, ágazati és területi forrásszerkezetet, szükségessé teszi, hogy a kiemelt üdülőkörzet fejlesztése egy integrált térségi fejlesztési keret vagy program keretében valósuljon meg. **Az unióban alkalmazott Integrált Területi Beruházás** eszközhöz hasonló logikában működő, több alaphoz támogatható integrált, a területi szereplők fokozott bevonásával és felelősségével működtetett **végrehajtási modell alkalmazása elősegíti a fejlesztések integrált jellegét és rugalmasságát.** Ugyanakkor a térség hosszútávú fejlesztési érdekeit szem előtt tartva egy integrált térségi fejlesztési keret **képes lehet a leghatékonyabb beavatkozások kiválasztására és a fejlesztések közötti kapcsolódások megteremtésére** is. A hatékonyság biztosítása érdekében **az integrált térségi fejlesztési eszköz alkalmazása esetén a végrehajtás bizonyos fokú decentralizálása indokolt.**

A balatoni térség fejlesztési igényeinek sokrétűsége, ám területi dimenzióban törvényileg lehatárolt volta, és a szintézisre épülő területi fejlesztési megközelítés miatt **az uniós operatív programok elérhető forrásai mellett a hazai költségvetési támogatásokat is célszerű elérhetővé tenni** egy olyan integrált területi fejlesztési eszköz számára, amelyet jelen Végrehajtási Terv körvonalaz.

A Balaton Fejlesztési Tanács alkalmas az uniós alapokból és a hazai költségvetésből származó decentralizált források kezelésére. Azonban fontos, hogy a kezelt források mértéke a szervezetrendszer kapacitásaihoz méretezett és a hazai fejlesztéspolitikai rendszerbe illeszkedő legyen. Tekintettel arra, hogy az integrált térségi fejlesztési keret fent körvonalazott

modellje Magyarországon újszerű, inkább kisebb összegű szoft elemeket is tartalmazó, térségspecifikus, területi koordinációt igénylő fejlesztésekre szánt források decentralizált kihelyezése célszerű a következő időszakban.

A nagyobb volumenű infrastruktúra fejlesztéseket az állam jó hatásfokkal és megfelelő apparátussal hatékonyan hajtja végre a térségben, az ilyen fejlesztések tekintetében a Tanács koordinációs szerepe indokolt. A balatoni térség egységes fejlődését segítő környezetvédelmi és közlekedésfejlesztési projekteket ki kell jelölni az ágazati programokban, annak érdekében, hogy támogassák az integrált területi beavatkozás hatékonyabb megvalósulását.

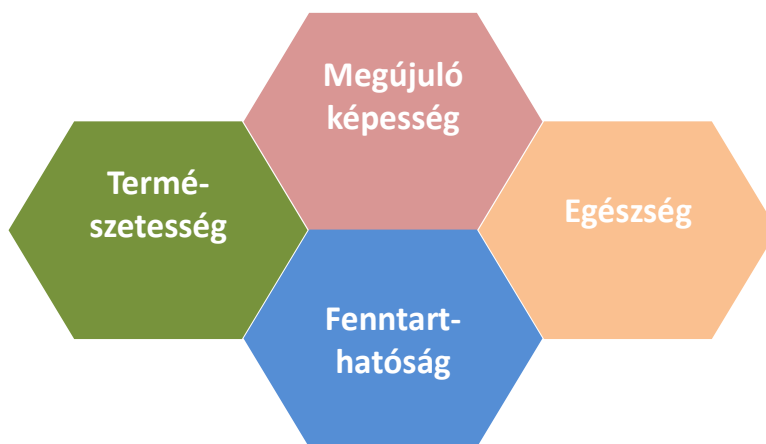
Az Végrehajtási Terv és a kiemelt térségi fejlesztési program célrendszerének viszonya

A 2021-2027 közötti időszakra készülő kiemelt térségi fejlesztési végrehajtási terv a kiemelt térségi Stratégiai Program és Operatív Program célrendszerére épül, amely az alábbi jövőképet határozza meg.

Balatoni kiemelt térség a jövőben:

Balaton, a természetesség és a magas életminőség egységes közép-európai mintarégiója!

A Balaton térség jövőképe az alábbi 4 pilléren épül:

Fő cél a Balaton térségének dinamizálása, fenntartható gazdasági fellendítése, a régió ökológiai rendszerének megőrzésével együtt, hogy a térségben élők és dolgozók számára egész évben biztosítható legyen egy kiemelkedő minőségű élet és munkakörnyezet.

A fő célhoz kapcsolódó átfogó célok a következők:

A Balaton térsége egyedülálló természetes környezetben, az egészséget és a fenntarthatóságot kiemelten kezelő társadalmi szemlélet eredményeként

- megbízható jövedelem-szerzést és javuló életminőséget, a környezetkímélő technológiák alkalmazásának széles körű elterjedése következtében **magas minőségű környezetet biztosítson a helyi lakosok számára,**
- vonzó működési környezetet biztosítson elsősorban **szolgáltatásokat kínáló és innovatív, magas hozzáadott értéket előállító és döntően magasan képzett munkatársakat foglalkoztató vállalkozások számára,**
- vonzó és biztonságos természeti és épített környezeti feltételeket és magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítson a térséget felkeresők számára, melynek eredményeként **növekedjen a Balaton térségébe látogató turisták tartózkodási ideje, attrakciókhoz kapcsolódó költségekben és szolgáltatásvásárlásban megmutatkozó elégedettsége.**
- A változó igényekhez, természeti folyamatokhoz **rugalmasan igazodó és folyamatosan megújulásra képes szolgáltató és cselekvőképes, együttműködő intézmények és szervezetek** szolgálják a lakosokat, turistákat és vállalkozásokat.

Stratégiai célok

A térség fejlesztésének stratégiai céljait az átfogó célokhoz illeszkedve határoztuk meg. Az egyes stratégiai célok több átfogó cél elérését is támogathatják.

Innovatív Balaton!	A Balatoni gazdaság jövedelemtermelő és minőségi, egész éves foglalkoztatási képességének javítása a helyi és kapcsolódó tudásbázisokkal való együttműködés eredményeként az új termékek, szolgáltatások fejlesztése révén
Aktív és élményt adó Balaton!	A turizmusból származó bevételek növelése, illetve a kapacitások egész éves kiegyensúlyozottabb kihasználása a turisztikai termékek és szolgáltatások összehangolt fejlesztésének eredményeként
Balatoni egészség és megújulás!	A régióban élők és ide látogatók egészségi állapotának és életminőségének javítása a térség természeti forrásaira épített egészségipari szolgáltatások igénybe vétele és közvetítése által.
Balatoni terméket az asztalra!	Helyben, vidéki térségekben előállított és feldolgozott egészséges élelmiszerek termelésének, feldolgozásának és fogyasztásának az ösztönzése.
Megújuló balatoni közösségek!	A társadalom harmonikus fejlődésének záloga a dinamikusan működő gazdaság mellett a térségben, vidéki területen élő közösségek folyamatos megújulása
Természetes Balaton! Egészséges környezet, tiszta Balaton!	A táj valamint a felszíni és felszín alatti vízkészletek fenntartható módon való használata az eltérő területi adottságok figyelembe vételével, a biodiverzitás megőrzése, a környezetszennyezés mérséklése és a környezet terhelésének a térség fenntartható fejlődését biztosító keretek közé szervezése, a települések építészeti színvonalának emelése
Elérhető Balaton!	Környezetbarát és a változó igényekre rugalmasan reagálni képes, erőforrás hatékony közlekedési rendszer működtetése a Balaton térségében
Együttműködő Balaton!	Közös érdek vezérelte intézményi (üzemeltetési, szabályozási, finanszírozási) együttműködés a különböző intézményi szereplők között.

Horizontális jellegű fejlesztési célok

- *Fenntartható környezet- és tájhasználat*, mely során a tervezett beruházások, (pl. ingatlan-, vonalas infrastruktúra-fejlesztések) figyelemmel vannak a természeti értékek védelmére, a táji értékek és a tájkarakter védelmére, a vízbázisok védelmére, a levegőszennyezés, a zajszennyezés és fényszennyezés csökkentésére, a hulladékok keletkezésének mérséklésére. A fejlesztések során figyelemmel kell lenni a térségi, illetve települési rendezési tervekre,

amelyek az egyes településeken, illetve térségekben a természeti, környezeti értékek, adottságok és erőforrások figyelembe vételével befolyásolják az egyes beruházások megvalósítását.

- *Barnamezős területek hasznosítása*, illetve a használaton kívül épületek, területek (pl. felhagyott, fejleszthető területté alakítható földrészek, üres ingatlanok) „újrahasznosítása” a zöld mezős beruházások helyett.
- *Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonása és az esélyegyenlőség érvényesítése* a fejlesztési programokban, illetve a fejlesztések hatásainak szétterítése.
- *Az egyedi diagnózis alapú fejlesztési elvek érvényesítése a különböző szintű területi beavatkozásokban*; különösen a vidékfejlesztési célú, hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat érintő beavatkozásoknál szükséges a helyi társadalmi szükségletekre, igényekre reagáló, egyedi fejlesztési programok végrehajtása és nyomon követése.
- *Korszerű információs és kommunikációs technológiák (ICT) alkalmazása*, mely során biztosítani kell az információknak a hátrányos társadalmi csoportokhoz való eljutást.
- *Balaton térségen belüli partnerségi együttműködések ösztönzése* az érintett szakmai szervezetek, intézmények között, illetve az állami, önkormányzati és civil szervezetek közti partnerségben, a helyi, térségi tudásbázis erősítése.
- *Mindennapi élet biztonságának javítása a Balaton régióban*, amely magában foglalja a szárazföldi és vízi közlekedés biztonsági intézkedések révén a balesetek kockázatának mérséklését, illetve vagyon és személyi biztonságjavításhoz kapcsolódó intézkedéseket.
- *Eredményes kommunikáció* – a Balaton fejlesztésének, a térség működésének marketing célokat is szolgáló, folyamatos, célzott, programszerű kommunikációja, transzparencia biztosítására és a térségi identitás erősítésére.

A program készítésekor a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény, valamint a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény rendelkezései biztosították a területi tervezés és programozás jogszabályi alapjait.

Sajátos adottságú területek

A Balaton térségben a sajátos adottságú területek az alábbi megközelítéssel kerültek meghatározásra.

- Kiemelt turisztikai központok és vonzáskörzeteik

A kiemelt turisztikai központok, azok a települések (pl. Hévíz, Balatonfüred, Siófok, Tihany, Zalakaros), ahol a vendégforgalom koncentrálódik, illetve jelentős számú vendégéjszakát töltenek el a Balaton térségben. **Ezek a települések tekinthetők az adott mikrotérség „mágnesének”,** meghatározó településének, így a mikrotérségi turisztikai kínálat szervezése kiemelten fontos ezen városok kezdeményezésére, illetve együttműködésével.

A kiemelt turisztikai központok fontos szerepet töltenek be a helyi turizmus, a turisztikai desztináció szervezésében (pl. turisztikai attrakciófejlesztés, térségi kínálat összehangolása, kommunikáció, információáramlás szervezése).

- Vidékiek térségek, belső perifériák

A Balaton térsége összességében egy alacsony népsűrűségű, vidékies térségnek tekinthető, ahol jelentős tere van a vidékfejlesztési célú, így a mezőgazdasági termékek termesztésén és előállításán, illetve a vidéki kisvállalkozások megerősítésén és elsődlegesen a helyi lakosságot kiszolgáló alapszolgáltatások fejlesztésén alapuló programoknak. Ezen fejlesztési célok elsősorban a helyi közösségek által kialakított és működtetett programok révén valósulnak meg. A Leader és egyéb helyi vidékfejlesztési közösségeknek kiemelt feladatuk van a vidékfejlesztési források hatékony felhasználásában, a kisléptékű infrastruktúra-fejlesztésben, a mezőgazdaságban és helyi termék készítésében, vidéki örökség megőrzésben, illetve a falusi magán szálláshely fejlesztésekben. **A vidékies térségek között számos dimenzióban eltérés azonosítható a kiemelt üdülőkörzet területén.** A Balaton-felvidék prosperáló kistelepülésein teljesen eltérő fejlesztési szükségleteket találunk, mint a Délnyugat-balatoni háttértelepülések körében. **A térség területfejlesztési programjának kiemelt figyelmet szükséges fordítani a kiemelt üdülőkörzet hátrányosabb helyzetű, jellemzően somogyi és zalai területeinek felzárkóztatására.**

A vidékies térség kategória alapvetően határozza meg a program tartalmát. Számos olyan intézkedés van, amely elsősorban a vidékies térségek fenntartható fejlődését segíti elő: pl. mezőgazdasági tevékenységek bővítése, feldolgozás ösztönzése, helyi termékek kialakítása, kerékpáros és természetjáró turizmus fejlesztése, falusi szálláshelyek fejlesztése, közösségi együttműködések ösztönzése, természetvédelmi programok megvalósítása, környezetvédelmi célokat szolgáló infrastruktúra fejlesztése, táji- és épített örökségvédelem ...stb.

- Városkörnyékek, városi vonzáskörzetek

A Balaton térség településszerkezetére jellemző, hogy területén nincs nagyvárosi központ, legnagyobb városai legfeljebb középfokú, alsó-középfokú központi szerepkört betöltő középvárosnak tekinthetők. Ugyanakkor ezek a méretű városok a térség parti régiójában sűrűsödnek inkább, Marcalit, Tapolcát és Tabot kivéve. A jelentős központi szerepkörrel bíró településeket nélkülöző térségek fejlődési és gravitációs potenciálja hagyományosan csekélyebb, még akkor is igaz ez a Balaton régiójára, ha a kiemelt térség somogyi parti területein egy agglomerálódó, ám mégis közigazgatásilag szétszabdalt településeggyüttes összpontosul. A magyarországi területpolitika egyik legjelentősebb aktuális kihívása az alsó- és középfokú központ szerepet betöltő városok és funkcionális térségeik megerősítése. Összhangban az országos kihívásokkal, a kiemelt térség harmonikus területi fejlődése érdekében szükséges a kis- és középvárosok gazdasági térszervező erejének megerősítése, szolgáltató funkcióik helyreállítása és javítása.

A kiemelt térségi fejlesztési programban megfogalmazott átfogó, stratégiai és horizontális célok alapvetően **három fő fejlesztéspolitikai fókusz** köré csoportosíthatók.

1. KLÍMAADAPTÁCIÓ

2. NÉPESSÉGMEGTARTÓ KÉPESSÉG ERŐSÍTÉSE

3. TÉRSÉGI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE

E három fókusz érvényesülését szükséges elősegíteni a következő évek fejlesztéseinek tervezése és végrehajtása során. Jelen Végrehajtási Terv a célrendszerben szereplő célokkal együtt e három tematikus fókuszhoz köthető fejlesztésekre helyezi a hangsúlyt.

A kiemelt térségi célok kapcsolódása a vármegyei tervekkel

A kiemelt térség fejlesztési programjának tervezése során figyelembe kellett venni a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területét érintő három megye fejlesztési dokumentumait, melyek tervezése a balatoni programmal többé-kevésbé párhuzamosan történt. Az érintkező megyék fejlesztési dokumentumainak társadalmi egyeztetése során a Balaton Fejlesztési Tanács az általa elfogadott Koncepció valamint a kiemelt térségi Stratégia tartalma alapján fogalmazta meg a dokumentumok tartalmi harmóniájának biztosítását célzó észrevételeit. Ezzel párhuzamosan a vármegyék szintén jelezhetik észrevételeiket a kiemelt térségi tervek kapcsán, mely észrevételek jelentős részben beépültek a dokumentumba. **A megyei programokban megfogalmazott célok és prioritások alapvetően összhangban vannak a Balaton Kiemelt Térség fejlesztési dokumentumaiban rögzítettekkel.**

Somogy vármegye esetében a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet vonatkozásában pozitív elem, hogy a Területfejlesztési Program külön prioritást szentel a kiemelt térség térségspecifikus fejlesztéseinek. Ez a szemlélet a vármegyei Integrált Területi Programban is érvényesül. Tekintettel arra, hogy a vármegyei tervek harmonizálnak a kiemelt térségi célokkal, önmagában a prioritás megléte is erős kapcsolódást biztosít a két területi szereplő tervei között, de egyéb somogyi, ágazati tervek esetében is tapasztalható kapcsolódás. A kiemelt térségi programban megfogalmazott prioritások és a vármegyei területfejlesztési tervek prioritásainak kapcsolódását az alábbi mátrix demonstrálja¹.

A területfejlesztési programok prioritásai	SOMOGY1 Agrár és erdészet, ipari infrastruktúra, szociális gazdaság	SOMOGY2 Vállalkozások versenyképességének növelése	SOMOGY3 Turisztikai potenciál erősítése	SOMOGY4 Lakosság képzettségének javítása, munkába állást segítő fejlesztések	SOMOGY5 Fenntartható gazdálkodás, erőforrásfelhasználás, életminőség-javítás	SOMOGY6 Helyi közösségek, helyi értékek	SOMOGY7 Térségi szolgáltatások és infrastruktúra hálózatok	SOMOGY8 BKÜ somogyi területének fejlesztése	SOMOGY9 Komplex programmal fejlesztendő járások
BKÜ1 Víz és infrastruktúra	+	+			+		+++	+++	
BKÜ2 Klímaadaptáció	+	+	+		+++		+	+++	
BKÜ3 Népességmegtartó-képesség	+	+	+	+++	+++	+++	+	+++	
BKÜ4 Gazdaságfejlesztés	+++	+++	+	+++	+		+	+++	
BKÜ5 Közlekedés			+		+		+++	+++	
BKÜ6 Turizmusfejlesztés	+	+	+++		+		+	+++	

¹ Jelmagyarázat: +++ - erős kapcsolódás, + gyenge kapcsolódás, üres cella nincs számottevő kapcsolat

BKÜ7 Mezőgazdaság, helyi termékek	+++	+++	+	+	+	+	+	+++	
BKÜ8 Egészségfejlesztés			+		+	+	+	+++	
BKÜ9 Térségi partnerség	+		+			+++	+	+++	

A Veszprém Vármegye Területfejlesztési Programjában rögzített prioritások valamint a Balaton Kiemelt Térség Operatív Programjának prioritásai kapcsolata az alábbiak szerint rögzíthető²:

A területfejlesztési programok prioritásai	VP1 Gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac biztosításával, a versenyképesség növelése	VP2 A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés	VP3 Kreatív, versenyképes tudással rendelkező modern és egészséges társadalom	VP4 A megye külső és belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét biztosító korszerű fenntartható mobilitás	VP5 A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság
BKÜ1 Víz és infrastruktúra	+	+++			+++
BKÜ2 Klímaadaptáció		+	+	+	+++
BKÜ3 Népességmegtartó-képesség	+	+	+++	+	
BKÜ4 Gazdaságfejlesztés	+++	+	+		
BKÜ5 Közlekedés		+		+++	+
BKÜ6 Turizmusfejlesztés	+	+++	+	+	+
BKÜ7 Mezőgazdaság, helyi termékek	+	+++	+		+
BKÜ8 Egészségfejlesztés		+	+++		+
BKÜ9 Térségi partnerség	+		+++		

² Jelmagyarázat: +++ - erős kapcsolódás, + gyenge kapcsolódás, üres cella nincs számottevő kapcsolat

Zala Vármegye Területfejlesztési Programjában rögzített prioritások valamint a Balaton Kiemelt Térség Operatív Programjának prioritásai kapcsolata az alábbiak szerint rögzíthető³:

A területfejlesztési programok prioritásai	ZALA1 Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése	ZALA2 Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése	ZALA3 Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések	ZALA4 Integrált programok a térség munkaerő-megtartó képességének erősítésére	ZALA5 Integrált környezetvédelmi programok	ZALA6 Összehangolt települési és településközi infrastruktúra-fejlesztés
BKÜ1 Víz és infrastruktúra					+++	+++
BKÜ2 Klímaadaptáció			+		+++	+
BKÜ3 Népességmegtartó-képesség		+	+++	+++		+
BKÜ4 Gazdaságfejlesztés	+++	+++		+		
BKÜ5 Közlekedés	+++	+++			+	+
BKÜ6 Turizmusfejlesztés	+++	+	+	+++		+
BKÜ7 Mezőgazdaság, helyi termékek	+	+++	+	+	+	
BKÜ8 Egészségfejlesztés	++	+	+	+	+	
BKÜ9 Térségi partnerség				+	+	

A program nemzetközi beágyazottsága

Tekintettel arra, hogy jelen Végrehajtási Terv számos olyan elemet (pl. projektötlet) tartalmaz, mely nemzetközi együttműködés eredményeként állt elő vagy került felszínre, **indokolt a Végrehajtási Terv** felelősenek **nemzetközi kapcsolatrendszerét is bemutatni**. Különös tekintettel arra is, hogy egyes tervezett fejlesztések akár közvetlen uniós vagy egyéb nemzetközi pályázati forrásból is megvalósíthatók lehetnek. Az alábbiakban azokat a nemzetközi aktivitásokat és partnerkapcsolatokat emeljük ki, mely a 2021-2027 időszak tervezése szempontjából kiemelt jelentőségű volt, és amelyek érdemi tapasztalatokat hordoztak magukban egy integrált fejlesztési program végrehajtása tekintetében.

A Balaton 2004 óta tagja a jelenleg 104 tagot számláló **Élő Tavak Hálózatának** (Living Lakes Network), melyet a Global Nature Fund nevű német illetőségű természetvédelmi alapítvány irányít. A nemzetközi partnerségi együttműködés célja a tavak, vizes élőhelyek és vízgyűjtő

³ Jelmagyarázat: +++ - erős kapcsolódás, + gyenge kapcsolódás, üres cella nincs számottevő kapcsolat

területek megóvásának és helyreállításának ösztönzése. A Living Lakes Network bevonásával valósulhatott meg 2020-ban és 2021-ben a Global Lake Marathon című online 24 órás konferencia a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség szervezésében. A jelentős nemzetközi szakmai-tudományos érdeklődést kiváltó webináriumon a résztvevők a tavak globális jelentőségére, kihívásaira irányították rá a figyelmet, megvitatva a különböző földrészeken alkalmazott környezeti, fejlesztési és menedzsment-beavatkozások hatásait, eredményeit is.

Az **Európai Unió Régiók Bizottságának Környezetvédelem, Éghajlatváltozás és Energiaügy Szakbizottsága (CoR ENVE)**, közösen a Balaton Fejlesztési Tanáccsal és Balatonfüred Város Önkormányzatával, valamint a Magyar Miniszterelnökség támogatásával, **2018 júniusában kihelyezett konferenciát szervezett a Balatonnál a fenntartható fejlődési célok megvalósulásáról az európai tavak térségében.** A konferencia felhívta a politikai döntéshozók figyelmét az Európai tavak jelentőségére, ezáltal azok gazdasági és természeti szerepére, melyeket fenntartható módon meg kell őrizni. További stratégiai célja volt az eseménynek, hogy sikeresen összekapcsolja a politikai döntéshozatali folyamatokat a pénzeszközök, a tudás, a technológia által kínált megoldási lehetőségekkel.

2019 májusában szervezte meg a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség „Az európai tavak közös problémái és fejlesztési lehetőségei” c. nemzetközi szakpolitikai konferenciát, mely az Európai Bizottság Joint Research Center finanszírozásával a „Science Meets Regions” program keretein belül valósult meg. Kapcsolódva a kiemelt térségben a 2021-2027 időszakra történő felkészülés jegyében megkezdett területfejlesztési tervezési munkához, a konferencián jelentős **hangsúlyt kapott a tavak rezilienciájának erősítése, ennek érdekében a tavak integrált kezelésének szükségessége és a multidiszciplináris megközelítések alkalmazásának szerepe** a fejlesztésben.

A téma folytatásaként az Ügynökség **2019 októberében „A tavak integrált kezelését segítő intézkedések a vízválság megelőzése érdekében – Nemzetközi Tófejlesztési Alap létrehozása”** címmel kísérelőrendezvényt tartott a **Budapesti Víz Világtalálkozón (Budapest Water Summit).** A rendezvény a tavak integrált, programalapú fejlesztésének fontosságára hívta fel a figyelmet kiemelve, hogy az integrált programok megvalósításához megfelelő pénzügyi források biztosítása szükséges, melyhez hosszú távon egy nemzetközi tófejlesztési alap létrehozása nyújtana segítséget.

A Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. az elmúlt években kezdeményezője volt az **ESPON** által koordinált, egy nemzetközi (luxemburgi, német, magyar) kutatói konzorcium által készített kutatási projektnek (LAKES), mely kiemelten az európai nagy tavak integrált fejlesztésének elsősorban adminisztratív háttérét és lehetőségeit vizsgálta. Tekintettel a projekt időbeli ütemezésére, a LAKES projektben előállt tudományos eredmények és tapasztalatok beépülhettek a kiemelt térség területfejlesztési dokumentumaiba. **Célunk ezzel az volt, hogy mind a hazai szakpolitikába mind pedig az uniós fejlesztéspolitikához illeszkedő, ezekbe szorosan integrálódó, illetve az intézményi realitásokat és finanszírozási kereteket is figyelembe vevő fejlesztési tervek kerüljenek előterjesztésre a döntéshozók számára.**

Az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága (DG REGIO) 2022-ben indította útjára az európai funkcionális térségek fejlesztésének lehetséges kereteit, eszközszerét és céljait vizsgáló átfogó kutatását a Világbank szakértőinek szakmai irányításával. Az egymástól eltérő specifikumot felmutató, sajátos funkcionális tereket (leszakadó térségek, átalakuló iparvidékek, metropolisz térségek, turisztikai-kulturális térségek, természetes régiók) vizsgáló munka célja, hogy feltárja azokat a lehetőségeket, kihívásokat, valamint eszközöket melyek a funkcionális térségek fejlesztésében új uniós szintű beavatkozásokat igényelnek és tesznek lehetővé.

Kiemelt térségi fejlesztések 2021 - 2027

Kiemelt térségi megvalósítású projektek

A BFT által elfogadott és a Kormány általi elfogadás előtt álló, **jelen Végrehajtási Terv alapjául szolgáló fejlesztési programot úgy állítottuk össze, hogy a térség versenyképességének és belső kohéziójának erősítését szolgáló térségi (BFT és munkaszervezete általi és partnerségi) megvalósítású projektek sok esetben túlmutatnak a merevebb OP struktúrán** – jellemzően éppen amiatt, mert a kiemelt térség jellegéből adódóan **igényli a megyehatárokon, ágazatokon átívelő, integrált megközelítéseket**. A 2014-2020-as időszak jelentős, az országos egy főre eső átlagértékeket messze meghaladó uniós társfinanszírozású támogatásai álláspontunk szerint éppen akkor hasznosulhatnak megfelelő hatásokkal, ha azok ki tudnak egészülni a térségi speciális szükségletekre reagáló, a helyi viszonyokat nagymértékben figyelembe vevő térségi léptékű partnerségi projektekkel. A 2021-2027 közötti időszak egyik kiemelt balatoni feladata éppen ez: **környezeti és társadalmi szempontból fenntarthatóvá tenni a térségben megvalósult fejlesztéseket, beruházásokat, befektetéseket**.

Az előttünk álló uniós programozási időszakban az alábbi, a Tanács felelősségi körébe tartozó kiemelt térségi projektek megvalósítása tervezett. Mivel **a tervezett beavatkozások nem pontszerű fejlesztések**, hanem jellemzően hosszabb távú projektek, így **megvalósításuk időtávja jellemzően a hétéves programozási ciklus egészét lefedi**. A három fő tématerülethez kapcsolódó integrált beavatkozások összhangban vannak a Balaton Fejlesztési Tanács által elfogadott hosszútávú Koncepcióval, Stratégiai Programmal és Operatív Programmal.

1. TEMATIKUS CSOMAG: KLÍMAADAPTÁCIÓ – A BALATONI KLÍMASTRATÉGIA VÉGREHAJTÁSA

<i>Projekt megnevezése</i>	Balatoni Klímaakadémia létrehozása
<i>Tartalom</i>	Klímaváltozással kapcsolatos szemléletformáló programok, képzések szervezése, lebonyolítása, konferenciák szervezése, tananyagok és tematikus jó gyakorlatok felkutatása, előállítása és disszeminációja. Klímapark létrehozása (klímaadaptációs tevékenységek, technológiák bemutatása).
<i>Forrásigény</i>	500 MFt
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft.
<i>Partnerek</i>	Balatoni Limnológiai Intézet, civil szervezetek, települési önkormányzatok
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	KEHOP Plusz 4.4, TOP Plusz 3.1, hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023-tól folyamatosan

<i>Projekt megnevezése</i>	Kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás érdekében
<i>Tartalom</i>	A Balaton Kiemelt Térség speciális adottságaihoz és szükségleteihez kapcsolódó, térségileg szervezett kisléptékű infrastruktúra fejlesztések a klímaadaptáció érdekében. Kiemelt témák: vízmegtartás, belterületi közterületek zöldítése, közterületek, strandok, vízfelületek árnyékolása.
<i>Forrásigény</i>	7 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft., települési önkormányzatok, civil szervezetek, lakosság
<i>Partnerek</i>	Lakosság, civil szervezetek, települési önkormányzatok, közintézmények
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP Plusz 1.2, KEHOP Plusz 4.4, hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023 - 2027

<i>Projekt megnevezése</i>	Tájobszervatórium létrehozása
<i>Tartalom</i>	Javasolt egy olyan tájobszervatórium és integrált döntéstámogató rendszer létrehozása, amely egy ágazatközi (táji-természeti, társadalmi-gazdasági) akadémiai, társadalmi, gazdasági, kormányzati szervezeteket integráló platform, amely aktívan elősegíti az Európai Tájvédelmi Egyezmény végrehajtását a kutatás, a változások nyomon követése (monitorozás), a közösségi részvétel és az adatszolgáltatási tevékenységek támogatásával.
<i>Forrásigény</i>	1 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft., települési önkormányzatok, civil szervezetek, lakosság
<i>Partnerek</i>	Lakosság, civil szervezetek, települési önkormányzatok, közintézmények
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP Plusz 1.2, KEHOP Plusz 4.4, hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023-tól folyamatosan

<i>Projekt megnevezése</i>	Komplex vízpart-rehabilitációs program megvalósítása
<i>Tartalom</i>	Komplex, közösségi célú, a Balaton hozzáférhetőségét biztosító, azonban a természetközeli állapot visszaállítását és a biodiverzitás javítását előtérbe helyező vízpartrehabilitációs fejlesztések megvalósítása. Beavatkozások típusai: tervezés-előkészítés, ingatlanviszonyok telekkönyvi rendezése, illegális feltöltések megszüntetése, kármentesítés (pl. vízállás-maradványok egyéb veszélyes tereptárgyak eltüntetése), parti sétányok kialakítása, partvédművek rekonstrukciója (természetközeli állapot visszaállítása, lidósítás..stb.), közösségi terek (parkok, zöldterületek) létrehozása.
<i>Forrásigény</i>	40 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft., KDTVIZIG, OVF, települési önkormányzatok, civil szervezetek.
<i>Partnerek</i>	Vízügyi szakigazgatási intézmények, települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások, lakosság.
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	KEHOP Plusz, hazai forrás.
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023-tól tervek előkészítése, 2024-től kivitelezés

2. TEMATIKUS CSOMAG: NÉPESSÉGMEGTARTÓ KÉPESSÉG JAVÍTÁSA A BALATON KIEMELT TÉRSÉGBEN

Komplex program a térség népességmegtartó képességének növelésére, kiemelten a demográfiai kilátások javítására, a térségben tapasztalható súlyos, az országos átlagot jóval meghaladó mértékű elöregedés enyhítésére, a munkaerőhiány oldására, a balatoni identitás erősítésére.

<i>Projekt megnevezése</i>	Játékos Balaton
<i>Tartalom</i>	Családi-turisztikai és közösségi projekt a Balaton régióban. A projekt célja a balatoni identitás erősítése és az ismeretterjesztés, a tehetséggondozás mellett a turisztikai szolgáltatások fejlesztése, a fenntarthatóság, tudatos tájhasználat segítése, a környezeti kultúra széles körű népszerűsítése egy regionális települési, intézményi hálózaton keresztül. A projekt egyszerre alkalmazza az identitásépítés emotív és kognitív (érzelmi és tudásalapú) elemeit. Projektelemelek: Balatoni Játékpont hálózat kiépítése (közösségi és turisztikai szolgáltató pontok), Játékos Balaton közösségi, turisztikai műhelymunka (Balaton Klub, Balaton Pódium, Játékos Balaton Fejlesztő Műhely), Játékos Balaton családi fesztivál, identitáserősítő művészeti programok.
<i>Forrásigény</i>	1,5 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs Közhasznú NKft.
<i>Partnerek</i>	Települési önkormányzatok, művelődési házak, rendezvényszervezők, civil szervezetek
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP Plusz 3.1
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023 - 2027

<i>Projekt megnevezése</i>	„Számít Rád a Balaton” – balatoni fiatalokat segítő letelepedési program
<i>Tartalom</i>	Középiskolás és felsőoktatásban tanuló balatoni diákok letelepedését segítő program, mely hagyományos tanulmányi támogatáson túl képzettségük megszerzését követően munkahelyet kíván biztosítani a programban résztvevő munkáltatónál, valamint kedvezményes lakhatást kínál a programban résztvevő önkormányzat illetékességi területén. A projekt megvalósítása a kedvezményezett diák, az oktatási intézmény, a település és a munkáltató együttműködését feltételezi. A projekt célja a szakképzett, munkaképes korú népesség térségben történő megtartása valamint a térségi identitás és az intézményi együttműködések erősítése. A projekt keretében a diák számára folyósított ösztöndíj, valamint a menedzsment és promóciós költségek kerülnek elszámolásra. A kiemelt térségi szinten szervezett program koordinációját, menedzsmentjét a kiemelt térségi tanács munkaszervezete látja el.
<i>Forrásigény</i>	1 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft.
<i>Partnerek</i>	Települési önkormányzatok, felsőoktatási és szakképző intézmények, munkáltatók.
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP Plusz 3.1
<i>Ütemezés, időtáv</i>	Előkészítés: 2023-2024, megvalósítás: 2025-től folyamatosan

<i>Projekt megnevezése</i>	Balatoni önkéntesség
<i>Tartalom</i>	A Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben szerveződő önkéntes programok az önkéntesség kultúrájának elterjesztése mellett a környezeti nevelést, a szemléletformálást, a generációk közötti kapcsolatok erősítését, az ismeretátadás lehetőségeinek megteremtését szolgálják. A kiemelt térség öregedéstől fokozottan sújtott településein elsősorban az időskorú népesség és a fiatalabb generációk egymást kölcsönösen segítő együttműködését célozzuk, de a természeti környezet megóvása, védelme, a Balatonnal kapcsolatos speciális ismeretek összegyűjtése és terjesztése is egy térségi önkéntes program feladata. Projektelemek: települési és térségi sajátosságokhoz illeszkedő önkéntes programok megvalósítása, kiemelt térségi mentori hálózat (önkéntes-koordinációs szervezet) létrehozása, önkéntes klubok létrehozása, az önkéntesség kultúráját népszerűsítő szemléletformálás.
<i>Forrásigény</i>	500 MFt
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft.
<i>Partnerek</i>	Civil szervezetek, települési önkormányzatok, oktatási intézmények
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	EFOP Plusz 5.3
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023 - 2027

<i>Projekt megnevezése</i>	Mozdulj Balaton!
<i>Tartalom</i>	A már működő, alapvetően strandokhoz, vízparti attrakciókhoz kötődő szabadidő- és tömegsport programsorozat kiterjesztése, a turisták és a lakosság szemléletformálása, egészséges életmódra történő nevelése érdekében. A projekt keretében alapvetően szabadidős sporttevékenységekkel kapcsolatos rendezvények, eszközbeszerzések, kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések, szemléletformáló elemek (pl. kiadványok) kerülnek támogatásra.
<i>Forrásigény</i>	1 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft.
<i>Partnerek</i>	Települési önkormányzatok, strandüzemeltetők
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP Plusz 3.1, hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023-2027

<i>Projekt megnevezése</i>	Kiemelt térségi terület- és településfejlesztési támogatások
<i>Tartalom</i>	Helyi, települési igényeken alapuló kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések végrehajtása a Balaton Fejlesztési Tanács támogatásával, elsősorban az elmaradott kiemelt üdülőkörzeti települések felzárkóztatása érdekében.
<i>Forrásigény</i>	7 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft.
<i>Partnerek</i>	-
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	Hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023 - 2027

3. TEMATIKUS CSOMAG: TÉRSÉGI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE

<i>Projekt megnevezése</i>	Balatoni Partnerségi Program
<i>Tartalom</i>	A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet térségi kohéziójának erősítését célzó, regionális partnerségen alapuló komplex projekt a térség harmonikus fejlődésének biztosítása érdekében. A projekt keretében olyan tevékenységek valósulnak meg, melyek a speciálisan balatoni beavatkozási szükségletek feltárását és azok integrált kezelését, fejlesztését teszik lehetővé. Projektelelemek: - Intézményi együttműködések, kooperáció erősítése a Balaton térségében - A kiemelt térség speciális szükségleteire reagáló projektek generálása - Térségi kutatások, döntéstámogató elemzések készítése, térségi specifikumok feltárása - Területi monitoring rendszer működtetése, integrált monitoring hálózat létrehozása - Térségi partnerségen alapuló területfejlesztési tervezés - Térségmenedzsment és térségmarketing - Szemléletformáló rendezvények a térségi identitás és kapcsolati hálók erősítése érdekében - Ösztöndíjak kihelyezése - Regionális nyilvánosság biztosítása
<i>Forrásigény</i>	1,5 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft.
<i>Partnerek</i>	Térségi ágazati, szakmai partnerek, civil szervezetek, lakosság, önkormányzatok
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP 3.1, hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023-tól folyamatosan

<i>Projekt megnevezése</i>	Közbiztonsági Program
<i>Tartalom</i>	A Balaton Fejlesztési Tanács Közbiztonsági Tanácsadó Testülete által kidolgozott projektterv alapján megvalósításra kerülő a teljes régióra kiterjedő hétéves közbiztonsági program. Projektelemek: Mentőöv projekt kivitelezése, eszközbeszerzés, AIS rendszer létrehozása és működtetése, monitoring rendszer, közbiztonsággal és katasztrófavédelemmel kapcsolatos telekommunikációs eszközök és alkalmazások fejlesztése, közlekedésbiztonsági fejlesztések, rendezvénybiztonság.
<i>Forrásigény</i>	5 Mrd Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács Közbiztonsági Tanácsadó Testület – Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség NKft., megyei rendőrkapitányságok Vízimentők Országos Szakszolgálat
<i>Partnerek</i>	Országos Meteorológiai Szolgálat, települési önkormányzatok, Balatoni Vízirendészeti Rendőrkapitányság, Országos Mentőszolgálat, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Magyar Közút Zrt., Vízimentők Országos Szakszolgálat, KDTVIZIG, Balatoni Limnológiai Intézet, vármegyei (?) rendőrkapitányságok, Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP Plusz 3.1, DIMOP
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023-2027

<i>Projekt megnevezése</i>	Balatoni Közlekedésszervező Iroda létrehozása
<i>Tartalom</i>	A Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség NKft. és a szaktárca együttműködésével kialakított 2-3 fő munkatársat foglalkoztató térségi közlekedésszervező iroda létrehozása a térségi közlekedési szolgáltatások harmonizációja érdekében.
<i>Forrásigény</i>	100 millió Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs Közhasznú NKft. , Építési és Közlekedési Minisztérium
<i>Partnerek</i>	MÁV-Volán Csoport., BAHART Zrt., városi közlekedési társaságok, települési önkormányzatok, Hévíz-Balaton Airport
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP 3.1, hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	létrehozás időpontjától függően folyamatos (legkorábban várhatóan 2023)

<i>Projekt megnevezése</i>	Balatoni utastájékoztatói rendszer kiépítése II. ütem
<i>Tartalom</i>	A térségileg integrált közlekedésszervezéshez kapcsolódóan az egységes utastájékoztatói rendszer kiépítésének folytatása.
<i>Forrásigény</i>	750 millió Ft
<i>Kedvezményezett</i>	Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft. , Balatoni Közlekedésszervező Iroda
<i>Partnerek</i>	MÁV-Volán Csoport, BAHART Zrt., városi közlekedési társaságok, települési önkormányzatok, Hévíz-Balaton Airport
<i>Kapcsolódó OP intézkedés</i>	TOP 1.2, TOP 3.1, hazai költségvetési forrás
<i>Ütemezés, időtáv</i>	2023-2024 (a Közlekedésszervező Iroda létrehozásától függően)

Kiemelt térségi ágazati kulcsprojektek

A Végrehajtási Tervben szereplő, **ágazati kedvezményezettek által megvalósított kiemelt térségi kulcsprojektek esetén Balaton Fejlesztési Tanács koordinációs és nyomon követési szerepkörrel bír.** A Végrehajtási Tervben szereplő kulcsprojektek megvalósítása alapvető térségi érdek, olyan projekteket jelenít meg a terv, amelyek a térség hosszútávú fenntarthatósága szempontjából kiemelt jelentőségűek, azonban az ágazati szereplők saját projektjeinek tekinthetők.

VÍZÜGYI ÉS KÖZÜZEMI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSEK

Sor-szám	Projekt megnevezése	Projekt műszaki tartalma	Beruházási költség, nettó Mrd Ft, becsült	Projekt-gazda	Javasolt forrás
1.	A Balaton új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések - mederkotrások	Balaton részletes iszaptérképének elkészítése az iszap mennyiségi és minőségi összetételének vizsgálatával, mederanyag vándorlási modell és mederkotrás terv készítése, mederkotrás, zagyterek fejlesztése, rekultivációja, ipari kikötő létesítése.	12 Mrd Ft	Országos Vízügyi Főigazgatóság és Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma	Hazai forrás
2.	A Balaton új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések - mélyfekvésű területek feltöltése, partfalbiztosítások rendezése, vízminőségvédelem fejlesztése	Területvásárlással nem járó part menti területek feltöltése, korszerű mérnökbiológiai és innovatív átalakítása 15 veszélyeztetett településen, partvédművek állapotfelvétele, mögöttes területek vízrendezése, partvonal-szabályozási tervekhez kapcsolódó ingatlannyilvántartási feladatok elvégzése.	30 Mrd Ft	Országos Vízügyi Főigazgatóság és Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma	Hazai forrás

Sor-szám	Projekt megnevezése	Projekt műszaki tartalma	Beruházási költség, nettó Mrd Ft, becsült	Projekt-gazda	Javasolt forrás
		Vízminőségvédelmi telephelyek fejlesztése, engedély nélküli feltöltések megszüntetése, nádasértékpézéshez kapcsolódó tervek felülvizsgálata. Fenntartó géppark fejlesztése. BAHART kikötői sétány meghosszabbítása turisztikai megálló kialakításával.			
3.	Balaton levezető rendszerének korszerűsítése III. ütem (Sió fejlesztés)	Levezető kapacitás növelését eredményező intézkedések (medermorfológia szabályozása, depóniarendeztés, lokális beavatkozások). Árvízi veszélyeztetettség csökkentésére irányuló intézkedések (keresztvező mőtárgyak rekonstrukciója, Sió-Nádor összekötő csatorna és vízszint-szabályozó mőtárgyak megépítése, vizes élőhelyek kialakítása, Nádor-csatorna töltésfejlesztése).	25 Mrd Ft	Országos Vízügyi Főigazgatóság és Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma	KEHOP Plusz
4.	Vízügyi hajópark fejlesztése	Nagygéphajó, kiséghajó(k), tanyahajó, üzemenyagszállító hajó beszerzése illetve felújítása a kotrási, kitűzési és egyéb fenntartási, kárelhárítási feladatok ellátására	15 Mrd Ft	Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság, vagy Országos Vízügyi Főigazgatóság és Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma	Hazai forrás
5.	Balaton déli parti kisvízfolyások védképességének fejlesztése II. ütem	A Balatonba betorkoló déli parti kisvízfolyások védképességének javítása hat kisvízfolyás esetében tervezés alatt áll. További fejlesztésként szükségesnek ítéljük meg azon Balatonba betorkoló vízfolyások, különös tekintettel Nyugati övcsatorna és mellékvízfolyásai fejlesztését is, mely a	30 Mrd Ft	OVF-DDVIZIG	Hazai forrás

Sor-szám	Projekt megnevezése	Projekt műszaki tartalma	Beruházási költség, nettó Mrd Ft, becsült	Projekt-gazda	Javasolt forrás
		rendelkezésre álló forráskeret miatt kimaradnak az I. ütemű fejlesztésből. Emellett javasolt a hatásterületen kívül eső vízfolyásszakaszok fejlesztése, rendezése. Fejlesztésekkel a kisvízfolyások árvízi biztonság javul.			
6.	Balaton déli part vízrajzi monitoring fejlesztése	A déli parti vízrajzi monitoring fejlesztése. Új állomások létesítése, meglévők korszerűsítése. Távmérőállomások kialakítása, internetes hozzáférés az érdeklődők számára.	50 Mrd	DDVIZIG	Hazai forrás
7.	Kincsesbánya - Kelet-balatoni reg összekötése, Előkészítés tervezés	Vízbázisváltással történő ellátás fenntartása, ellátásbiztonság növelése, fenntartási költségek csökkenthetőségével. További vízbázis integrációjával.	2 Mrd Ft	DRV	KEHOP Plusz
8.	Nyugat-balatoni regionális víziközmű, Tapolca - Balatonederics táv vezetékek rekonstrukciója.	Ellátásbiztonság növelése az előregedett vezetékek cseréjével.	5 Mrd Ft	DRV	KEHOP Plusz
9.	Siófok felszíni vízmű rekonstrukció: tisztítómű	Technológiai bővítés és ellátásbiztonság megtartása, fejlesztése	4 Mrd Ft	DRV	KEHOP Plusz
10.	Siófok felszíni vízmű rekonstrukció: Vízkivételi mű	Technológiai bővítés és ellátásbiztonság megtartása, fejlesztése	1 Mrd Ft	DRV	KEHOP Plusz

KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS

Sor-szám	Projekt megnevezése	Projekt műszaki tartalma	Beruházási költség, nettó Mrd Ft, becsült	Projekt-gazda	Javasolt forrás
1.	Balatonfüred – Tapolca – Ukk/Keszthely szűk keresztmetszet kiváltás és villamosítás kivitelezés 26-os és 29-es vasútvonal, Balaton északi part	106 km vasútvonal villamosítása	kb. 70 Mrd Ft	ÉKM	RRF, IKOP Plusz, hazai
2.	Dél-balatoni vasútállomások rekonstrukciója, kivitelezés 30-as vasútvonal, Balaton déli part	13 helyszínen épületek, előterek felújításának és akadálymentesítésének tervezése kivitelezés várhatóan 5 helyszínen: Zamárdi, Balatonföldvár, Balatonszemes, Balatonboglár, Balatonfenyves További 8 helyszín kivitelezése forrás megléte esetén	5 helyszínenre a forrás biztosított, a többihez 3-4 milliárd Ft (becslés)	ÉKM	IKOP Plusz, hazai
3.	Balaton vasúti körbejárhatóságának biztosítása, előkészítés	villamosított vasúti kapcsolat létesítése Balatonaliga és Balatonakaratya között, vasúti pálya hossza kb. 4,8 km	tervezés 100-120 millió Ft (becsült)	ÉKM	RRF, IKOP Plusz, hazai
4.	Balatonfüred forgalomcsillapítási projekt, Germering körforgalom	Balatonfüred keleti városkapu kiépítése, Germering körforgalom és különisztű vasúti átjáró építése (forráshiány miatt a vasúti projekt kivitelezésből kimaradt), a városon belüli forgalomcsillapítási, forgalomtechnikai megoldások kiépítése	tervezés és kivitelezés 2 mrd Ft (becsült)	ÉKM Magyar Közút, Balatonfüred	TOP Plusz, hazai
5*	Balaton elektromobilitási projekt I.	E-buszkok beszerzése a Balaton helyi autóbuszközlekedéssel rendelkező városai számára (kb. darabszám): Siófok 6 db Balatonfüred 4 db Keszthely 10 db	megvalósíthatósági tanulmány 1-2 millió Ft, járműbeszerzés és kapcsolódó töltőinfrastruktúra 3,5 mrd Ft (becsült)	Siófok, Keszthely, Balatonfüred önkorm.	RRF, hazai (Zöld Busz)

Sor-szám	Projekt megnevezése	Projekt műszaki tartalma	Beruházási költség, nettó Mrd Ft, becsült	Projekt-gazda	Javasolt forrás
6.*	Balatoni elektromobilitási projekt II. előkészítés	Elektromos töltőállomások kiépítése a Balaton körül. Betápláló áramhálózati alapfejlesztések, töltőállomások helyének fizikai kialakítása Elektromos tervezés, útépitési és forgalomtechnikai tervezés, engedélyeztetési eljárások. Heterogén feladatok az egyes helyszínek eltérései miatt	megvalósíthatósági tanulmány 8 millió Ft, kiviteli tervezés a kiválasztott helyszínekre 150-200 millió Ft 20-30 helyszínen (becslés)	BFT Nkft, áramszolgáltató, önkormányzatok, parkolóüzemeltetők	KEHOP
7.	Balatonszentgyörgy – Keszthely vonalszakasz korszerűsítése, Keszthely állomás vágányhálózatának átépítése 26-os vasútvonal	összes vágányhossz kb. 11 km	tervezés 250-300 millió Ft (becslés)	ÉKM, MÁV Zrt.	IKOP Plusz, hazai
8.	Elmaradt munkálatok 30-as vasútvonal, Balaton déli part	Siófok állomás végponti váltókörszét átépítése (nyugati oldal), kb. 900 m második vágány építése, második Sió híd építése, Aranypart megállóhely kiépítése	tervezés 100-120 millió Ft (becslés)	ÉKM	IKOP Plusz, hazai
9.	35-ös sz. Siófok-Kaposvár vasútvonal fejlesztése, előkészítés	Siófok-Tab-Karád között pályarehabilitáció, 80 km/h sebességre fejlesztés, megállóhelyek korszerűsítése	tervezés 30 millió Ft (becslés)	ÉKM, MÁV Zrt.	IKOP Plusz, hazai
10.	Siófok autóbusszpályaudvar átépítése	Rendezetlen tulajdonviszonyok és forráshiány miatt elmaradt munka	tervezés 50-60 millió Ft (becslés)	ÉKM, MÁV Zrt., önkormányzat	TOP Plusz
11.	77-es főút és csatlakozó úthálózat fejlesztése	Veszprémi elkerülő négy-sávos továbbépítése a Füredi csomóponttól a 77-es út csomópontjáig 1,9 km 77-es főút megerősítése, fejlesztése több ütemben, Tótvázsonyig 11 km, onnan Nagyvázsonyig 7 km	tervezés, átfogó megvalósíthatósági tanulmány, 40-50 millió Ft (becslés)	ÉKM, Magyar Közút	IKOP Plusz
12.	M8 autópálya hiányzó szakasz	A 710-es út Balatonfűzfő felett végét ér, a veszprémi elkerülőhöz történő bekötése eddig elmaradt	tervezés, megvalósíthatósági tanulmány 50 millió Ft (becslés)	ÉKM	IKOP Plusz

Sor-szám	Projekt megnevezése	Projekt műszaki tartalma	Beruházási költség, nettó Mrd Ft, becsült	Projekt-gazda	Javasolt forrás
13.	Keszthely-Hévíz kötőtpályás kapcsolat megteremtése	tervezés, megvalósíthatósági tanulmány	tervezés, megvalósíthatósági tanulmány	ÉKM.	IKOP Plusz

Az ágazati kulcsprojektek listája nem tekinthető véglegesnek, a társadalmi és szakmai, intézményi egyeztetést követően a lista további ágazatokkal és projektekkel bővíthet, illetve a megjelenített projektek egyes adatainak módosítása is lehetséges.

Projektkiválasztás a kiemelt térségben

A Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának végrehajtása során **indokoltnak tartjuk egy kiemelt térségi projektkiválasztási kritériumrendszer alkalmazását** a megyei Integrált Területi Programok logikájához hasonlóan. E kritériumrendszer alapvetően a kiemelt térségi koncepcióban és stratégiában lefektetett fejlesztési alapelvek és célok érvényesítését szolgálják. Javasoljuk, hogy minden benyújtott, a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén megvalósítani tervezett projektterv értékelésekor vegye figyelembe az alábbi kiemelt térségi kritériumokat az Irányító Hatóság, az ágazati és a területi Operatív Programokhoz benyújtott pályázatok tekintetében egyaránt.

Sorszám	Kiemelt térségi kiválasztási kritérium	Indoklás
1.	Hozzájárul-e a fejlesztés a kiemelt térség jó ökológiai állapotának fenntartásához?	A Balaton térségének fő értéke és vonzereje a tó és a táj jó ökológiai állapota. Ennek erőteljes megváltozása a térség fő versenyelőnyének elvesztésével jár, így a jó ökológiai állapot megőrzése kiemelt érdek.
2.	Érvényesül-e a fenntartható környezet és tájhasználat elve?	A táji-környezeti fenntarthatóság érdekében a tervezett beruházásoknak (pl. ingatlan-, vonalas infrastruktúra-fejlesztések) figyelemmel kell lenniük a természeti értékek védelmére, a táji értékek és a tájkarakter védelmére, a vízbázisok védelmére, a levegőszennyezés, a zajszennyezés és fényszennyezés csökkentésére, a hulladékok keletkezésének mérséklésére. A fejlesztések során figyelemmel kell lenni a térségi, illetve települési rendezési tervek, amelyek az egyes településeken, illetve térségekben a természeti, környezeti értékek, adottságok és erőforrások figyelembe vételével befolyásolják az egyes beruházások megvalósíthatóságát.
3.	Hozzájárul-e a fejlesztés a térség klímaadaptációs képességének fejlesztéséhez?	A Balaton térsége a klímaváltozás negatív hatásainak erőteljesen kitett, sérülékeny térség. A fejlesztési beavatkozások során kiemelten érvényesítendő szempont, hogy a megvalósuló projektek segítsék a térség adaptációs képességének erősítését.

4.	Érvényesül-e a barnamezős területek prioritása a zöldmezős beruházásokkal szemben?	A fenntarthatóságot szem előtt tartó területhasználat érvényesítése, és a jó környezeti állapot megőrzése érdekében fokozottan törekedni szükséges a barnamezős területeken történő beavatkozások priorizálására <i>elsősorban a parti-partközeli</i> , illetve jelentős tájképi értékkel bíró településeken.
5.	Hozzájárul-e a fejlesztés a kiemelt térség kedvező szociológiai összetételű népességmegtartó-képességének erősítéséhez?	A hosszútávú népességcsökkenés megállítása, a kedvezőbb, fenntartható irányba elmozduló kiemelt térségi korszerkezet kialakítása, a balatoni kötődéssel rendelkező fiatalok helyben tartása a kiemelt térségi stratégia egyik fő célja.
6.	Hozzájárul-e a fejlesztés a kiemelt térség belső területi különbségeinek mérsékléséhez?	A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hosszú távú strukturális területi kihívása a parti és a háttérterületek közötti fejlettségi különbségek oldása. Emellett a térség háttérterületein leszakadó, perifériás jellegű településegységek találhatók. A fejlesztési program célja, hogy enyhítse a térségben jelentkező belső területi megosztottságot.
7.	Hozzájárul-e a fejlesztés a térségi ágazati/intézményi szereplők közötti kooperáció erősítéséhez?	A kiemelt térségi tervek egyik fő eleme a térségi kohézió erősítése, a különböző ágazatokat képviselő térségi aktorok közötti partnerség és kooperáció erősítése az adminisztratív fragmentáltság enyhítése, az integrált fejlesztések megvalósítása és hosszútávon az érdekkonfliktusok kezelése érdekében.
8.	Hozzájárul-e a fejlesztés a térség hazai és nemzetközi gazdasági versenyképességének javulásához?	A kiemelt térségi fejlesztési program egyik fő célja, hogy a Balaton térség gazdasági versenyképessége javuljon, kitérítése, sérülékenysége oldódjon.

A végrehajtás kiemelt térségi intézményi háttere

A Balaton Fejlesztési Tanács

A Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának Végrehajtási Tervéért a Balaton Fejlesztési Tanács, mint kiemelt térségi fejlesztési tanács a felelős szerv. A Balaton Fejlesztési Tanács (BFT) létrehozásáról az 1996. évi XXI. törvény rendelkezik, melynek tárgya a területfejlesztés és a területrendezés. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben a Balaton Fejlesztési Tanács látja el a területfejlesztési koncepció és program kidolgozását, a területrendezési terv készítésében való közreműködést és más közös területfejlesztési feladatokat. A törvény 16. § értelmében a Tanács

- vizsgálja és értékeli a kiemelt térség társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a területi információs rendszer rendelkezésére bocsátja,
- az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban kidolgozza és a Kormánynak elfogadásra benyújtja a kiemelt térség területfejlesztési koncepcióját, a kiemelt térség területfejlesztési programját,
- **megállapodást köthet az érintett miniszterekkel a térségi fejlesztési program finanszírozásáról**
- **figyelemmel kíséri az operatív programok térséget érintő feladatainak végrehajtását, erre irányuló kormányzati döntés esetén közreműködik az operatív programok térséget érintő feladatainak végrehajtásában**

Emellett a kiemelt térségi tanácsok a törvény 17.§ értelmében

- előzetesen véleményezik a kohéziós célú európai uniós források felhasználását megalapozó legmagasabb szintű nemzeti tervezési dokumentumot, az országos, továbbá a kiemelt térséget érintő ágazati és területi terveket,
- a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter útján a Kormány elé terjesztik a térség területfejlesztési koncepcióját és programját,
- **irányítják a térség területfejlesztési programjának végrehajtását,**
- **döntenek a hatáskörükbe utalt fejlesztési források tekintetében azok felhasználásáról.**

A térségi fejlesztési tanács működéséhez, illetve a Balaton térségére vonatkozó hazai fejlesztéspolitikai célok elősegítését szolgáló szakmai projektek, programok előkészítésének, végrehajtásának támogatásához szükséges pénzügyi fedezetet a költségvetési hozzájárulás, a pályázatokon elnyert források, valamint a térségi fejlesztési tanácsban szavazati joggal rendelkező szervezetek befizetései biztosítják. A Balaton Fejlesztési Tanács dönt a hatáskörébe utalt pénzeszközök felhasználásáról, és megállapodást köthet az érintett tárcákkal az egyes fejlesztési programok finanszírozásáról. A térségi fejlesztési tanács megállapodhat a megyei közgyűlésekkel és más, a térségi fejlesztési programokban közreműködőkkel a programok és fejlesztések finanszírozásáról.

A Balaton Fejlesztési Tanács felelős a Balaton kiemelt térségi stratégia és operatív fejlesztési programjának elkészítéséért, ami alapján a kormány határozatot hoz a kiemelt térség fejlesztési programjairól. A kormány határozatához további egyeztetések szükségesek a finanszírozást biztosító, elsősorban ágazati operatív programok irányító hatóságaival, ugyanakkor a törvény értelmében a kiemelt térségi tanács irányítja fejlesztési program végrehajtását. E téren fontos kiemelni, hogy a Balaton Fejlesztési Tanács tagja mindazon minisztériumok egy-egy képviselője, amelyek a meghatározó ágazati szakpolitikákat képviselik. Ez alapján a Balaton Fejlesztési Tanács döntéseibe és az általa elfogadott program tartalmába az érintett minisztériumoknak közvetlen beleszólása van

Az integrált területi logikával bíró fejlesztési programok decentralizált területi felelőseivel, így a Balaton Fejlesztési Tanáccsal, minden operatív program irányító hatósága együttműködik. A BFT munkaszervezeti feladatait a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. (továbbiakban Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.) látja el. A központi költségvetés által finanszírozott programok, így a kiemelt térségi beruházások megvalósítását területileg decentralizált közreműködő szervezetek segíthetik, mely feladatot a BFT munkaszervezete a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. megfelelően el tud látni több éves tervező, programozó, monitoring, valamint pályázat-menedzsment tapasztalata és stabilan foglalkoztatott, tapasztalt munkatársai révén.

A kiemelt térségi beruházások kapcsán a BFT felelőssége, hogy az előterjesztett kiemelt térségi fejlesztési program alapján közvetítse a támogatandó térségi beruházásokat az Irányító Hatóság felé. A Tanács a hatáskörébe utalt fejlesztési forrásokat a kiemelt térségi operatív programban szereplő prioritásokhoz besorolt beavatkozási területeken helyezi ki. A kiemelt térségi beruházások megvalósítását nyomon követi a BFT, az irányító hatóságok által nyújtott támogatási információk alapján, emellett a saját hatáskörébe utalt decentralizált források kihelyezéséről is rendszeres jelentést készít.

A Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának Stratégiai és Operatív Program munkarésze különösen a 9. prioritásban tartalmaz olyan kiemelt, együttműködést igénylő, integrált térségi intézkedéseket, amelyek megvalósításáért a Balaton Fejlesztési Tanács lehet a felelős. Jelen terv e projekteket prioritásként kezeli a „kiemelt térségi megvalósítású projektek” között. Ugyanakkor olyan ágazati kulcsprojektek is szerepelnek a dokumentumban, melyek a Balaton térség földrajzi területén valósulnak meg más szervezetek felelősségében (pl. állami szervezetek, vállalkozások, civil szervezetek, települési önkormányzatok).

A területfejlesztési program végrehajtása során kiemelt szerepe van a térségi koordinációnak és érdekegyeztetésnek. A koordináció területén a Tanács, megfelelő hatáskörök és felhatalmazások esetén eredményes tevékenységet képes kifejteni, együttműködve a térségi szervezetekkel, ezzel elősegítve a kiemelt üdülőkörzet érdekkonfliktusoktól mentes, harmonikus fejlődését.

Hasonlóan a 2014-2020 közötti programozási ciklus végrehajtásához, fontosnak tartjuk, hogy a 2021-2027 közötti időszakban is a Balaton Fejlesztési Tanács jelen legyen az uniós társfinanszírozású operatív programok Monitoring Bizottságaiban. Ez a jelenlét egyrészt keretet biztosít a 1996. évi XXI. törvény 16.§ e) pontjában rögzített nyomkövetési feladat végrehajtásának, másrészt lehetőséget ad a kiemelt térség számára a törvény 17.§ (8) c)

pontban jelölt feladat ellátására, mely szerint a kiemelt térségi tanács irányítja a térség területfejlesztési programjának végrehajtását.

Térségi feladatellátás – tematikus munkacsoportok

A Végrehajtási terv szakmailag megalapozott és eredményes végrehajtása, illetve a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hosszútávú érdekeinek hatékony érvényesülése érdekében **javasoljuk tematikus térségfejlesztési munkacsoportok Balaton Fejlesztési Tanács által történő létrehozását**. Véleményünk szerint ahhoz, hogy térségünk sikeres legyen a forrásszerzésben a következő, vélhetően erőforrás-hatékonyságot és felelős szakszerűséget igénylő programozási ciklusban szükség van olyan magas szakmai színvonalú, térségi tematikus döntéshozó és egyben monitoring szervezetek létrehozására, melyek operatív szinten, a régiós szakpolitikai érdekek egyeztetésével kísérik figyelemmel a fejlesztési program végrehajtását, és ahhoz kapcsolódóan képesek érdemi szakmai javaslatok megfogalmazására.

Ilyen operatív szintű szakmai szervezetek létrehozása, eredményes és erőforráshatékony működtetése a kiemelt térségi fejlesztési program szerteágazó tematikája miatt csak fókuszáltnak, több szakterület integrációjával képzelhető el. Ennek értelmében három tematikus munkacsoport létrehozása javasolt:

1. Klímaadaptációs és fenntarthatósági munkacsoport

2. Társadalmi kihívások munkacsoport

3. Térségi kohézió munkacsoport

A munkacsoportok **elsődleges hozzáadott értéke hogy magas társadalmi és szakmai elfogadottsággal, szerteágazó kapcsolatrendszerrel rendelkező tagokkal bírnak, akik szakterületük elismert, a térséget jól ismerő specialistái.**

A Balaton Fejlesztési Tanács mellett működő tematikus munkacsoportok a helyi vagy területi önkormányzatok bizottságai szerepének és működésének analógiájára, elsősorban **döntés-előkészítő, szervező és ellenőrző feladatokat látnak el**, a szakterületükön tervezett és végrehajtott térségi fejlesztéspolitikai beavatkozásokhoz kapcsolódóan. Az egyes munkacsoportokat a Balaton Fejlesztési Tanács határozattal hozza létre, s mandátumuk végeztével ily módon oszlatja fel. A tematikus munkacsoportok mandátuma a teljes 2021-2027-es programozási ciklusra szól. A testületek tagsága a Tanács egyes tagjaiból, és – adott esetben külső – szakértőkből áll. A munkacsoporti elnök és a tagok személyére az BFT elnöke tesz javaslatot, majd azt a Tanács határozattal fogadja el. Egy személy több munkacsoportban is lehet tag. A feladatok ellátására szükség esetén független külső szakértő munkája igénybe vehető. A munkacsoporti munkáról a testületek beszámolóval kötelezettséggel viseltetnek, melyet írásban nyújtanak be Tanács felé. A munkacsoportok munkáját a Tanács megvitathatja, arra vonatkozóan útmutatásokat fogalmazhat meg.

A munkacsoportok elsődleges feladata, hogy a kiemelt üdülőkörzet tekintetében releváns támogatási konstrukciókat szakmai és térségi ismereteik, kapcsolatrendszerük révén magas szakmai színvonalon véleményezhetik, illetve az Irányító Hatóságokkal konzultálnak a

megvalósult fejlesztésekről. A munkacsoportok további feladataként azonosítható elsőként a projektgenerálás, a hazai és nemzetközi jó példák, jó gyakorlatok disszeminációja, a projektötletek és tervek becsatornázása mind a Tanács, mind az Ügynökség, mind pedig ezeken keresztül a minisztériumok, Irányító Hatóságok felé. A munkacsoportok részt vesznek a kiemelt térséggel kapcsolatos monitoring munkákban. Az aktív nyomonkövetés azért is fontos, mert így a forráskihelyezésben vagy támogatási döntésekben, célmeghatározásokban jelentkező anomáliák hamarabb a felszínre kerülhetnek, s lehetőség nyílik azok korrekciójára. A monitoring feladatok során a munkacsoportok az Ügynökség forrástérképeit és elemzéseit használják. A munkacsoportok felülvizsgálati tevékenysége nem csak a fejlesztések végrehajtására kell hogy szorítkozzon, hanem a fejlesztési koncepció félévenkénti felülvizsgálatát is szükséges az adott szakmai specializációval elvégezni.

Partneri hálózat

A Végrehajtási Terv megvalósítása során a Balaton Fejlesztési Tanács és munkaszervezete a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. az alábbi szervezetekkel működik együtt:

Minisztériumok	Miniszterelnökség
	Miniszterelnökség Területfejlesztési Miniszteri Kabinet
	Építési és Közlekedési Minisztérium
	Belügyminisztérium
	Kulturális és Innovációs Minisztérium
	Energiaügyi Minisztérium
	Pénzügyminisztérium
Vármegyei és települési önkormányzatok	Somogy Vármegye Önkormányzata
	Veszprém Vármegye Önkormányzata
	Zala Vármegye Önkormányzata
	BKÜ települési önkormányzatok
Ágazati irányító szervek, intézmények	Országos Meteorológiai Szolgálat
	Vízimentők Országos Szakszolgálata
	Országos Mentőszolgálat
	Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
	Megyei rendőrkapitányságok
	Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság
	Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
	Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
	Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
	Magyar Közút Zrt
	MÁV-Start Zrt.
	BAHART
	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
Kutatóintézetek, egyetemek	ELKH Balatoni Limnológiai Intézet,
	Pannon Egyetem
Civil és érdekvédelmi szervezetek	Balatoni Szövetség
	Nők a Balatonért Egyesület
	Balatoni Civil Szervezetek Szövetsége
	Balatoni Turizmus Szövetség

A partneri kör a társadalmi, szakmai egyeztetés és később, a programmegvalósítás idején a projektek végrehajtása során kialakuló partneri együttműködések révén bővíthető.

Monitoring és értékelési terv

A Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. a Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezeteként **megalapítása óta, vagyis két évtizede végzi térségspecifikus döntéselőkészítő-támogató, elemző és fejlesztéspolitikai program-értékelő tevékenységét a Balaton térségében.** A kifejezetten a térségi fejlesztési dokumentumokhoz kapcsolódó monitoring tevékenység megkezdése 2009-re datálható. A Balaton Fejlesztési Tanács 2009. május 8-i ülésén a Balaton 2007-2020 közötti időszakra szóló, Hosszútávú Területfejlesztési Konceptiója elfogadásával egy időben döntött arról, hogy, üdülőkörzetre a legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti és infrastruktúra indikátorok alapján rendszeres fejlesztési monitoring elemzések készüljenek. Célja ennek az üdülőkörzetben zajló jelenségek időbeli és területi összehasonlító elemzése, melyek segítségével valós információk tárhatók a döntéshozók elé. Ez a típusú, a térségi programokhoz köthető fejlesztési monitoring tevékenység azóta legalább éves rendszerességgű, esetenként ennél gyakoribb területi monitoring jelentésekben ölt testet. A 2014-2020-as programozási időszakban, előbb a 1821/2015., majd 1861/2016. számú, a Balaton számára jelentős fejlesztési forrásokat dedikáló kormányhatározatok megjelenését követően a Tanács kifejezetten a térségi forrásszerzés nyomán követése érdekében negyedéves rendszerességgű elemzések készítését irányozta elő.

A Balaton Fejlesztési Tanács által elrendelt feladaton túl a területi monitoring rendszerről szóló 37/2010. Kormányrendelet is szükségessé teszi a legalább éves rendszerességgű, Balaton Kiemelt Üdülőkörzet térségére vonatkozó területi jelentések készítését.

Jelen, 2021-2027 közötti időszakra szóló program kapcsán cél, hogy a fejlesztési programban szereplő prioritások és intézkedések megvalósulásáról legalább évente jelentést készít a partnerek együttműködésében a Balaton Fejlesztési Tanács a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú NKft. szakmai megvalósításában. A jelentéseket a program megvalósításhoz kapcsolódó finanszírozási programok (pl. operatív programok, egyéb hazai finanszírozású és nemzetközi támogatású programok) információs rendszeréből kinyert adatok alapján, valamint az egyes, a stratégiába foglalt intézkedésekhez kapcsolódó, nyilvános adatbázisokban elérhető, vagy egyedi adatgyűjtésen alapuló indikátorok elemzésével szükséges összeállítani. A következő időszakra vonatkozó cél az is, hogy a regionálisan, térségileg integrált monitoring rendszer jölessen létre a különböző ágazatok, intézmények, adatgazdák koordinált együttműködése által.

A jelentéseknek tartalmaznia kell az intézkedések megvalósulásának előrehaladására vonatkozó pénzügyi (pl. kötelezettségvállalás és kifizetések) és naturális adatokat. Utóbbiak a megvalósult beruházások, programok főbb adatait, indikátorait összesítik. A jelentésekben célszerű szerepeltetni továbbá a célokhoz kapcsolódó eredmény indikátorok aktuális állapotát, a Balaton térség gazdasági-társadalmi-környezeti helyzetének főbb adatait.

A Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja (2021-2027) dokumentumokban szereplő, a monitoring jelentések alapjául szolgáló indikátorok az alábbiak, a kiemelt térségi Operatív Programban szereplő intézkedések szerinti felosztás alapján⁴:

1.1. Vízgazdálkodás, vízügyi infrastruktúra-fejlesztés

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszer</i>
A Balaton vízminőségének alakulása - nitrogén, foszfor, klorofill-a koncentráció	KDTVIZIG
Árvízi események száma	OKF - TeIR
Nádasok területe	Corine-TeIR
Balaton és térsége vízgazdálkodásához kapcsolódó projektek kapcsán kifizetett támogatási összeg	FAIR 2021 - 2027 (uniós pályázati források adatbázisa)
Kitermelt iszap mennyisége	KDTVIZIG
Rehabilitált partszakaszok hossza	KDTVIZIG, önkormányzatok, Balatoni Integrációs Kft.

1.2. Közütemi infrastruktúra fejlesztések

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszer</i>
Közműolló	KSH-TeIR
xDSL végpontok száma	KSH-TeIR
Közütemi ivóvízvezeték-hálózat hossza	KSH-TeIR
Közütemi világítás-korszerűsítésre fordított kifizetett támogatások értéke	FAIR
Kiépített/fejlesztett ivóvízhálózat hossza	FAIR, KSH

1.3. Integrált településfejlesztés

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszer</i>
Egy lakosra jutó települési zöldterület (m ² /fő)	KSH-TeIR
Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területe (m ²)	KSH-TeIR
Önkormányzati kiépített út és közterek területe	KSH-TeIR
Területi mérleg (területhasználat változás)	KSH-TeIR, Corine

⁴ A Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. az indikátorlistában Balatoni Integrációs Kft. néven szerepel.

2.1 Természetvédelem

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Támogatott projektek száma	FAIR
Élőhelyrehabilitációval, élőhely fejlesztéssel érintett terület (ha)	BFNPI
Inváziós fajok állományszabályozása	BFNPI
Tájvédelmi adatbázis megléte	BFNPI

2.2 Klímavédelem

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Balatoni klímaindex	kidolgozás alatt
Támogatott projektek száma	FAIR

2.3 Erőforrásvédelem

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Monitoring rendszer prototípus kifejlesztése (db)	DRV Zrt.
Éves vízmérleg	KDTVÍZIG
Nádas kiterjedés (ha)	BfNPI
Kitermelt iszap mennyisége (m ³)	KDTVÍZIG
Csapadékvíz megtartás által érintett terület (km ²)	

2.4 Tájvédelem

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Adatbázisok készítése	BfNPI, megyei önkormányzatok

3.1 Lakhatási, otthonteremtési programok

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Teljes, ideiglenes és állandó vándorlási egyenleg	KSH-TeIR
Lakásállomány változása, lakott, nem lakott lakások aránya	KSH-TeIR
Lakott lakások felszereltsége, komfortossága	KSH-TeIR
Laksűrűség (100 lakott lakásra jutó állandó lakók száma)	KSH-TeIR.
Regisztrált bűncselekmények az elkövetés helye szerint ezer lakosra	KSH-TeIR
Természetes népességváltozás, elveszületések és halálozások egyenlege	KSH-TeIR
Gyermekkorú népesség eltartottsági rátája	KSH-TeIR
Eltartottsági ráta	KSH-TeIR

3.2 Oktatás, ösztöndíjak

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 18+ éves népességen belül	KSH – TeIR
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	Oktatási Hivatal

3.3 Foglalkoztatási programok, életpályamodellek

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Munkanélküliségi ráta október és április között (I-IV. negyedév átlaga)	KSH-TeIR
Nemzetgazdasági főágazatok besorolásai szerinti foglalkoztatott munkaerő állomány SZJA alapot képező éves belföldi jövedelme	NAV-TeIR

3.4 Társadalmi felzárkóztatás

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Lakott lakások felszereltsége, komfortossága	KSH-TeIR
Önkormányzati segélyezés	Magyar Államkincstár TeIR

3.5 Község, közösségi és kulturális terek fejlesztése, térségi identitás erősítése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Kulturális rendezvényeken részt vevők száma	KSH-TeIR
Kulturális programok száma	KSH-TeIR
Kulturális programok száma a BKÜ háttértelepüléseiben	KSH-TeIR
Kulturális intézmények száma	KSH-TeIR

4.1 Helyi, térségi tudásbázisokhoz és adottságokhoz kapcsolódó, innováció orientált üzleti infrastruktúra-fejlesztés

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
K+F+I szektor forrásszerzési eredményessége	Pályázati forrásadatbázis
Humán erőforrás, foglalkoztatás fejlesztési célokkal kapcsolatos pályázati eredményesség	Pályázati forrásadatbázis
Munkanélküliségi ráta	KSH-TeIR
Pályakezdő munkanélküliségi ráta	KSH-TeIR
Munkanélküli ráta október és április között (I-IV. negyedév átlaga)	KSH-TeIR
Egy lakosra jutó havi átlagjövedelem	NAV, MÁK

4.2 Kézműves és kreatív ipar fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Nemzetgazdasági főágazatok szerinti szektorális foglalkoztatottság	NAV-TeIR
Nemzetgazdasági főágazatok besorolásai szerinti foglalkoztatott munkaerő állomány SZJA alapot képező éves belföldi jövedelme	NAV-TeIR

4.3 Vállalkozások fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Vállalkozások által befizetett iparűzési adó mértéke	MÁK
Munkanélküli ráta október és április között (I-IV. negyedév átlaga)	KSH

5.1 Elérhető Balaton program további intézkedései és kiterjesztése a teljes üdülőkörzetre

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Kerékpárutak hossza	KSH-TelR, Magyar Közút
Közúti baleset lakott területen kívül	Magyar Közút – TelR
Legközelebbi autópálya-csomópont távolsága közúton a legrövidebb úton	GeoX - TelR
Villamosított vasútvonalak hossza	MÁV Zrt.
MÁV Utasforgalom	MÁV Zrt.

5.2 Kombinált közlekedési módok, tarifaközösség, közlekedési szövetség

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Balatoni Regionális Közlekedésszervezési Iroda megléte	Saját adatgyűjtés
Utasforgalom a helyi városi és helyközi autóbusz-közlekedésben	Volánbusz Zrt., városi közlekedési vállalatok

5.3 Lokális forgalomcsillapítási intézkedések, mikromobilitási megoldások

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Utasforgalom a helyi városi és helyközi autóbusz-közlekedésben	Volánbusz Zrt., városi közlekedési vállalatok
Települési forgalomcsillapítási intézkedések száma	Önkormányzatok, BRKI

5.4 A háttértelepülések elérhetőségének javítása

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
A háttértelepülések elérhetőségét segítő közúthálózat fejlesztésére fordított fejlesztési források összege	Pályázati adatbázis (FAIR)
Járásközpont közúti elérhetőségi ideje	GeoX-TelR
Fejlesztett kerékpárutak hossza	Balatoni Regionális Közlekedésszervezési Iroda
Korszerűsített közutak hossza	Balatoni Regionális Közlekedésszervezési Iroda
Utasforgalom a vasúton	MÁV-Start Zrt.
Utasforgalom a helyközi autóbusz közlekedésben	Volánbusz zrt.

6.1 Attrakciófejlesztés

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
A BKÜ háttértelepüléseiben eltöltött vendégéjszakák részesedése az üdülőkörzet kereskedelmi vendégforgalmában	KSH NTAK
Kulturális rendezvényeken résztvevők száma	KSH-TeIR
Turizmusfejlesztési célú pályázati eredményesség és támogatás	FAIR
Önkormányzatok idegenforgalmi adó bevételei	MÁK

6.2 Szálláshelyek és szolgáltatások fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Kereskedelmi szálláshelyek kapacitáskihasználtsága A) Férőhely kapacitás kihasználtság B) Szoba kapacitás kihasználtság	KSH, NTAK
Tavaszi, őszi, téli hónapokban eltöltött vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyen	KSH, NTAK
REVPAR – egy kiadott szobára jutó árbevétel	KSH, NTAK

6.3 Turisztikai menedzsment-rendszer fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Térségi turisztikai menedzsment szervezet megléte	saját adatgyűjtés

7.1 Mezőgazdaság, helyi termékek

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Helyi termék értékesítési pontok száma	Saját adatgyűjtés
SZJA adóalapot képező jövedelem; mezőgazdasági kistermelők	NAV-TeIR
Működő vállalkozások; mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	KSH-TeIR

7.2 Szőlészet-borászat fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Borszőlővel beültetett területek mérete a balatoni borvidékeken	Hegyközségek Nemzeti Tanácsa
Felszínborítás: szőlők	Corine - TeIR

7.3 Halgazdálkodás, halfogyasztás

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Halszaküzletek száma	KSH
Működő vállalkozások; mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	KSH - TeIR

8.1 Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
19+ éves népesség 100 állandó lakosra jutó megbetegedéseinek száma	KSH-TeIR
Házi orvosi/gonozói szolgálatban nyilvántartott főbb betegségek (daganatok, diabetes, magas vérnyomás, ischémias szívbetegegek, cerebrovascularis betegségek) 100 állandó lakosra jutó száma	KSH-TeIR
Fertőző betegségekben megbetegedettek 1000 állandó lakosra jutó száma	NEAK-TeIR
Egészségügyi, szociális ellátásban működő vállalkozások száma	KSH, cégbázis
Hospice ellátó intézmények száma	Saját adatgyűjtés
Egészségügyi, szociális ellátásban nemzetgazdasági főágazat területén generálódó pályázati aktivitás és eredményesség	FAIR
Kórházi ágyak száma	KSH-TeIR

8.2 Időskori ellátások és szolgáltatások fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Egészségügyi, szociális ellátásban működő vállalkozások száma	KSH – TeIR
Hospice ellátó intézmények száma	Saját adatgyűjtés
Egészségturisztikai fejlesztések területén generálódó pályázati aktivitás és eredményesség	KSH-TeIR

8.3 Rehabilitációs szakellátások és szolgáltatások fejlesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Egészségügyi, szociális ellátásban nemzetgazdasági főágazat területén generálódó pályázati aktivitás és eredményesség	FAIR
Egészségturisztikai fejlesztések területén generálódó pályázati aktivitás és eredményesség	FAIR

8.4 Szemléletformálás, egészséges életmód iránti elköteleződés

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Testtömeg-index érték (TTI)	KSH (éves egészségfelmérések, iskolaorvosi szolgálatok statisztikái), NETFIT
19+ éves népesség 100 állandó lakosra jutó megbetegedéseinek száma	KSH-TeIR
Egészségügyi szemléletformáláshoz köthető projektek száma	FAIR

9.1 A térségi integráció kiterjesztése

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Térségi együttműködésben megvalósított éves projektek száma	FAIR, BFT adatok
A Balaton Fejlesztési Tanács által kihelyezett évenkénti támogatások mértéke (Ft)	Balatoni Integrációs Kft. adatai
Térségi együttműködésben megvalósított projektekben résztvevő intézmények száma	BFT adatok, saját adatgyűjtés

9.2 Szervezetfejlesztés

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
Térségi együttműködésben megvalósított éves projektek száma	FAIR, BFT adatok
A Balaton Fejlesztési Tanács által kihelyezett évenkénti támogatások mértéke (Ft)	Balatoni Integrációs Kft. adatai

9.3 Térségi fejlesztési alap

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Adatforrás, mérési módszertan</i>
A térségi alap keretében kifizetett támogatások összege	Balatoni Integrációs Kft. saját adatok

Abban az esetben, ha a tervezési, programozási és monitoring feladatok ellátásához szükséges releváns adatok, információk a fenti intézményesített forrásokból nem, illetve nem a szükséges minőségben állnak rendelkezésre, a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség hagyományosan éves kutatási tervek szerint egyedi, tudományos módszertant alkalmazó kutatási aktivitások révén állítja elő azokat. Ezek eredményeit az Ügynökség az elsődleges, Balaton térségi szakmai feladatok teljesítésén túl saját és egyéb szervezésű szakmai konferenciákon történő prezentációk, tudományos publikációk révén osztja meg a partnerekkel és az érdeklődőkkel.

Kommunikációs terv

A Végrehajtási Terv megvalósításának lépéseiről a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség partnereivel együttműködve rendszeresen tájékoztatja a térségi és az országos nyilvánosságot. Ennek fő platformjai az alábbiak:

A Balaton Fejlesztési Tanács ülésén az éves munkaterv szerint állandó napirendi pontként szerepel a fejlesztési program végrehajtásáról történő tájékoztatás. Az Ügynökség honlapján (balatonregion.hu) és közösségi média felületein (Facebook: Balaton régió) az aktualitásoknak megfelelő, rendszeresen frissülő tartalmak jeleníthetők meg. A regionális médianyilvánosság két kulcsszereplője, a hirbalaton.hu weblap és a Balatoni Futár c. nyomtatott havilap állandó tájékoztatási platformja a kiemelt térségben zajló fejlesztési beavatkozásoknak. A programmegvalósításról történő tájékoztatásként funkcionálnak a fentebb említett térségi monitoring jelentések is. Mindemellett az Ügynökség munkatársai rendszeres meghívott előadói tudományos és szakmai konferenciáknak, valamint a fejlesztéspolitikával kapcsolatos felsőfokú oktatóhelyeken is végeznek disszeminációs tevékenységet.

Melléklet - a tervezett projektek összesített költségvetése

1. Kiemelt térségi megvalósítású projektek

TEMATIKUS CSOMAG	PROJEKTCSOMAG MEGNEVEZÉSE	INDIKATÍV FORRÁSIGÉNY (Mrd Ft)
1. KLÍMAADAPTÁCIÓ – A BALATONI KLÍMASTRATÉGIA VÉGREHAJTÁSA	Balaton Klímaakadémia létrehozása	0,5
	Kisléptékű infrastruktúra- fejlesztések a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás érdekében	7
	Tájobszervatórium létrehozása	1
	Komplex vízpart- rehabilitációs program megvalósítása	40
2. NÉPESSÉGMEGTARTÓ KÉPESSÉG JAVÍTÁSA A BALATON KIEMELT TÉRSÉGBEN	Játékos Balaton	1,5
	„Számít Rád a Balaton” – balatoni fiatalokat segítő letelepedési program	1
	Balaton önkéntesség	0,5
	Mozdulj Balaton!	1
	Kiemelt térségi terület- és településfejlesztési támogatások	7
3. TÉRSÉGI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE	Balaton Partnerségi Program	1,5
	Közbiztonsági Program	5
	Balaton Közlekedésszervező Iroda létrehozása	0,1
	Balaton utastájékoztatási rendszer kiépítése II. ütem	0,75
ÖSSZESEN		66,85

2. Kiemelt térségi ágazati kulcsprojektek

ÁGAZAT	INDIKATÍV FORRÁSIGÉNY
Vízügyi és közüzemi infrastruktúra-fejlesztés	174 Mrd Ft
Közlekedésfejlesztés	81 Mrd Ft
ÖSSZESEN	255 Mrd Ft